

Kultur / **Bøger**

At tænke med bøgerne

Rainer Maria Rilke

ANMELDELSE / 28.11.17

Oversætter og litteraturnørd Karsten Sand Iversen har samlet flere års essayistisk virksomhed i en bogudgivelse på forlaget Virkelig. Det er der kommet et læseværdigt og smittende litteraturbegeistret værk ud af.

Alexander Rich Henningsen

Det slog mig under læsningen af Karsten Sand Iversens nyligt udkomne essaysamling *Omskrivninger*, at det netop er dét essayet som genre kan, når det er veludført: bevæge sig fra det konkrete mod det abstrakte, fra det lokale til den store sammenhæng, skiftevis brede perspektivet ud og snævre det ind, samle trådene, tilgå emnet fra stadigt nye vinkler.

Som i essayet *Den sprængte roman – om Rainer Maria Rilke*, hvor Iversen går helt tæt på Rilkes kunstneriske arbejdsproces med romanen *Malte Laurids Brigges optegnelser*, for derefter at koble denne proces til andre samtidige, tidligere og senere forfattere og deres værker. Dermed viser han, hvordan Rilke står placeret i både

litteraturhistorien og i den bredere samfundshistorie, på kanten af det moderne, i overgangen mellem romantik og modernisme, midt i transformationen fra det traditionelle, feudalt prægede samfund til det fremvoksende industrisamfund. Alle de ting får Karsten Sand Iversen koblet til Rilkes arbejde med at udvikle en helt ny type værk, et »tilværelsesudkast«, som det hedder, bestående af optegnelser, brevfragmenter, løse dagbogsnotater, uden sammenhæng i en klassisk narrativ struktur. Rilke ville ikke skrive en roman, han ville fremmane en skygge af et liv, en slags radikal realisme uden indblanding udefra, fra en ordnende forfatter. På den måde tog Rilke tråden op, og fuldførte det, de tyske romantikere ikke kunne, og samtidig pegede han frem mod modernismens eksperimenterende former, forklarer Iversen.

Udover den skarpe læsers blik og et stort litteratur- og samfundsteoretisk overskud, er Karsten Sand Iversens tekster præget af en stor interesse for de værker, han skriver om. Og det smitter, må man bare sige, og gør læsningen af *Omskrivninger* vedkommende og medrivende. Man kan mærke interessen lyse i skriften, så at sige, og det er befriende, hvordan de forskellige essays *går med værket*, bevæger sig ned ad de frugtbare stier, derhen hvor der er interessante ting at skrive om og reflektere over, frem for at holde sig stringent til forudbestemte analysemodeller. Hvis det biografiske har noget at sige, er det med, ellers ikke. Hvis samfundets bredere strømninger har noget at sige, er det med, ellers ikke. Af samme grund bliver Iversens tekster aldrig stive eller forcerede, man får fornemmelsen af, at ja, det er dette, der er det relevante at skrive om Canetti, Bove, Schlegel, Müller, Ekelöf, for blot at nævne nogle af dem, *Omskrivninger* tager under behandling.

På den måde fungerer *Omskrivninger* som en god introduktion til de omtalte forfattere, den smitter én med læselyst uden at være akademiserende tør. Det er ikke fordi, teksterne er nemme, og det skal da indrømmes, at denne anmelder flere steder blev ret forvirret, når der blev sprunget mellem personer, steder, tider og værker i ét væk. Og nogle steder balancerer essaysene på kanten af det indforståede, men det gør ikke noget. Hellere dét end banale venstrehåndsrefleksioner. Den slags finder man ikke i Karsten Sand Iversens tekster. En stor anbefaling skal lyde herfra.

FAKTA

Omskrivninger, Karsten
Sand Iversen, Forlaget
Virkelig

